

k wil je iets vragen.

Communicatie met personen met een ernstige meervoudige beperking (EMB).

Philip Vanmaekelbergh

Fragment uit een begeleidingsgesprek met een leefgroepsbegeleidster.

Ik: Je beschrijft mooi Louise, die zo prikkelbaar kan zijn, maar bij jou toch kalm haar tanden laat poetsen en haar haar wassen? Heb je haar gevraagd hoe het best gaat?

Leefgroepsbegeleidster: Dat is eigenlijk zo gegroeid. Ja, ik heb haar dat gevraagd, ge zou dat kunnen zeggen ... maar ge verstaat wel, dat is niet echt vragen hé.

Onze kinderen en volwassenen met een ernstige meervoudige beperking spreken niet. We kunnen ze niet met woorden een vraag stellen, waarop we dan eenvoudig antwoord krijgen. Dit maakt ons onzeker. We moeten andere manieren zoeken om te communiceren. We kunnen niet anders want we moeten natuurlijk afstemming vinden om het leven samen te organiseren: “hoe ik je was en een verse luier aan doe, hoe ik je wek, hoe ik je geruststel bij het slapengaan, hoe we ons amuseren in de snoezelruimte“. We zijn op elkaar aangewezen. De persoon met EMB is sterk afhankelijk, maar we willen toch weten wat hij aankan en wat hij graag heeft. In de nabijheid van de afhankelijkheid nodigen we hem uit om zich te tonen.

Eigenlijk is dit bijzonder. Wij hebben in onze opleiding eerst op school en later in de praktijk geleerd hoe we de dingen best aanpakken. Zo bestaat er een veelvoud aan verzorgingstechnieken, allen theoretisch gefundeerd en verder geboetseerd in de ervaring. Het is goed om ons die technieken eigen te maken. Het geeft ons meer zelfvertrouwen en van daaruit ook meer vrijheid om afstemming te vinden met de persoon. Het is immers niet de bedoeling om een bepaalde techniek blindelings uit te voeren. We willen dat de persoon kan volgen, dat hij de dagelijkse activiteiten zo goed mogelijk kan beleven. Of dat zo is kan alleen hijzelf duidelijk maken. Daarvoor moet hij een beetje tijd krijgen: ruimte om te reageren.

Het komt er op neer dat wij, die de techniek zo goed kennen, ons met regelmaat inhouden. We onderbreken of vertragen de actie. We vragen als het ware aan de persoon of hij mee is. We interpreteren zijn mimiek, zijn spierspanning, zijn ademritme en we gaan samen verder. Hier raken we aan de kern van het orthopedagogisch werk met personen met EMB: we maken in de stroom van de dagelijkse contacten en activiteiten telkens weer een omweg, een ‘directe’ omweg langs de persoon zelf. We geven hem de gelegenheid om zichzelf te zijn en te ervaren in de actie van het dagelijkse leven. Zo geeft hij mee richting aan de samenwerking.

Vanuit economisch standpunt is dit geen efficiënte manier van werken. Waarom twijfelen aan de techniek die proefondervindelijk bewezen de beste is? Waarom vertragen wat we al jarenlang goed beheersen?

Het lijkt ook iets tegennatuurlijks te hebben om ons in te houden bij technieken die wij goed kennen om ruimte te geven aan personen die zo weinig kennen en beheersen.

En toch.

Net die regelmaat van ingehouden aandacht biedt de persoon met EMB de kans om zich als persoon te tonen. Hij krijgt de kans om zijn aandeel in de samenwerking vorm te geven. Dat maakt op de duur de samenwerking vloeiender en gemakkelijker. Het is dan toch ook een beetje economischer.

Over de tijd.

De omgang met personen met EMB brengt mensen in een bijzonder tijdsperspectief, zowel thuis als op school of in een voorziening. Er is nauwelijks vooruitzicht op zelfredzaamheid. Het duurt soms jaren vooraleer een kind eenvoudige dingen als zijn hoofd rechthouden en draaien naar iets wat hem interesseert, leert. De grote en arbeidsintensieve afhankelijkheid blijft. Er is altijd wel iets te doen voor de persoon met EMB, zeker wanneer de gezondheid bedreigd wordt.

We komen tijd tekort.

De enige oplossing is het organiseren van de tijd, rekening houdend met de beschikbare middelen. Dat is één van de belangrijkste opdrachten binnen gezinnen en teams. De tijd indelen zodat er voldoende aandacht is voor de elementaire zorg. Dat zijn in de eerste plaats de activiteiten van het dagelijkse leven. Binnen de beschikbare tijd zoeken we het soms kleine beetje overschot waarin onze relatie met de persoon groeikansen krijgt. De activiteiten van het dagelijkse leven zijn de plek en tijd bij uitstek waar de persoon met EMB kans krijgt om zichzelf te worden.

Fröhlich formuleert het als volgt in zijn artikel 'Basale Bejegening, een leven lang': Basale bejegening in het dagelijkse leven is een lichaams- en handelingsgericht concept, die personen met ernstige meervoudige beperkingen blijvend de mogelijkheid geeft om belangrijke elementen uit het dagelijkse leven goed gestructureerd en in directe betrekking op de eigen persoon te ervaren. Op die manier wordt de samenhang tussen dingen ontdekt en beleefd in directe communicatie en interactie. (Fröhlich, 2015).

Naast aandacht voor het ruime tijdsperspectief m.b.t. het leven, wijst Fröhlich op de noodzaak om een persoon met EMB voldoende tijd te geven om te reageren op een vraag of op een nieuwe situatie. 'Tel tot twintig', is een vaak gebruikte raadgeving aan nieuwkomers in de zorg.

Over routine.

Begeleiders motiveren hun handelen vaak door te zeggen dat ze niet in routines willen verzeild raken. Dat is een betwistbare stelling. Routines zijn van kapitaal belang voor de basisveiligheid van de persoon met EMB. Het loont echt de moeite om samen met de persoon herkenbare gewoonten tot stand te brengen. Laten we dan proberen om die gewoonten als begeleider te erkennen en te waarderen in het samenzijn. Het is de onmisbare basis voor het creëren van openheid in de beleving van de persoon.

Voorbeeld met Fleur.

We komen in de badkamer. Ik demp het licht en zie je ogen ontspannen. En nu met de tillift naar de badrooster. Lus voor lus aanhaken, even de knieën opheffen zodat de tilzak er goed onder kan. Ik neem je rechterhand, ik vraag of je klaar bent en daar gaan we. Voor je landt op de badrooster neem ik je even tegen me, je gespreide benen rond mijn buik. Ik kijk je aan en ga met mijn handen van de schouders naar de ruggengraat en zo naar het bekken. Je bent aandachtig. Op de badrooster maak ik de lussen los, ik leg je hoofd goed op het kussen. Ik til een paar keer je benen op onder de knieën en laat vervolgens je voeten zacht en bij elkaar neerkomen op de rooster. Je bent mee. Je ontspant.

Dit voorbeeld zit vol ‘kleine deelactiviteiten’ die Fleur en ik wekelijks herhalen. Het zit vol routine. Die kleine dingen hebben we samen opgebouwd doorheen de maanden van samen werken in de verzorging. Fleur heeft me getoond dat ze meer op haar gemak is in gedempter licht. Ze heeft dit niet woordelijk gezegd maar laten blijken in haar gedrag: haar gezichtsuitdrukking, haar ademritme.

Hetzelfde geldt voor het optillen van de benen en de voeten laten neerkomen. We doen dat elke keer. Het duurt niet lang en ik zie dat ze rustig en aandachtig blijft. Ik weet niet meer wanneer precies we hiermee begonnen zijn. Het achterliggend idee is mijn zoeken om Fleur bij het begin van een verzorging enkele ervaringen te bieden die haar iets vertellen over haar hele lichaam: Fleur even zichzelf laten ervaren van kop tot teen.

Ik ben niet van plan om deze routines los te laten. Integendeel. Ik vertrouw er op dat de routines in onze gedeelde aandacht vanzelf verder evolueren. Misschien is zij de volgende weken wat ziekjes of is haar epilepsie wat actiever, misschien zijn er de komende tijd aanpassingswerken in de badkamer en moeten we naar een andere plek. Of helemaal misschien wordt met de jaren haar belevingsevenwicht zo stevig dat ze aangeeft deze basale, lichaamsgerichte aanpak minder nodig te hebben. Ik hoop dat ik het dan opmerk.

Over beleven en leren.

De beleving van een gebeurtenis of een situatie is altijd een complex geheel. Bekijken we dit even vanuit de persoon met EMB:

*Ik ben aangedaan en ik blijf kalm. Ik laat het over me komen. Ik richt mijn aandacht. De gebeurtenis kan doordringen in mijn beleving - ik laat de gebeurtenis plaatsnemen in mijn beleving - ik spoor (ik beweeg naar en tezelfdertijd bescherm ik me). Ik kom tot een proto-representatie: ik neem een gebeurtenis op zolang het duurt (Bullinger, 2004).
Wat ik opneem is niet alleen het externe prikkelcomplex dat op mij afkomt, maar ook mijn manier van reageren en natuurlijk ook de manier waarop mijn begeleider mij helpt om kalm en open te blijven. Een situatie beleven is altijd ook iets leren over mezelf.*

Leven en leren is altijd doen, vaak samen doen. Dit is een essentieel gegeven voor al wie functioneert op senso-motorisch, op sensatie-, op adaptief niveau. Het is altijd activiteit, ook al is het soms maar nauwelijks zichtbaar. Omgang met de voortdurend veranderende sensorische vloed (Bullinger, 2004) vraagt altijd een vorm van beweging. Stil staan of stil zitten om een externe prikkel onderzoekend waar te nemen is voor veel personen met EMB zeer moeilijk.

Het is nuttig om onderscheid te maken tussen de twee belangrijke basale functies:

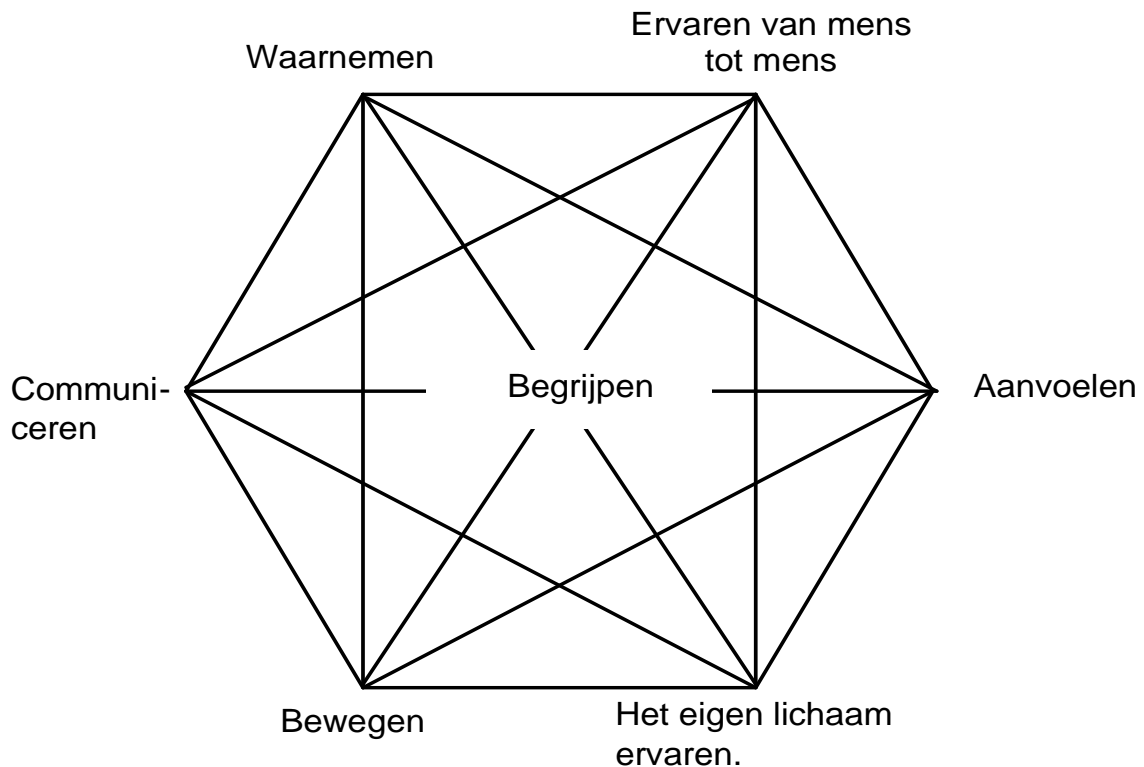
- het regelen van de waakzaamheid, de 'arousal'
- het zich richten of oriënteren naar een bepaalde prikkel

Het kunnen regelen van de waakzaamheid, het opwindingsniveau kunnen in toom houden wanneer een prikkel op hen afkomt, is voor veel personen met EMB moeilijk. Het is snel teveel en dan stijgen spierspanning en ademritme zodanig dat eenvoudig contact nemen met het gebeuren uitgesloten is. Het zich richten wordt als het ware verstikt door de grote opkomende opwindings, die een direct afreageren zoekt. Om tot een proto-representatie van een situatie te komen is een IK nodig, dat kalm blijft en zich oriënteert.

Het dagelijkse leven zit vol gebeurtenissen, die telkens weer terug keren. Elke gezamenlijke activiteit in de verzorging, in het eten, in verplaatsingen, die met kalme aandacht verdragen wordt en leidt tot een (vaak discrete) deelname van de persoon, is een bouwsteen voor zijn of haar basisveiligheid. Door de herhaling wordt als een ware een spoor van verankerpunten getrokken van eerst vage en globale en later meer precieze herkenning (Saulus, 2009).

Het begeleiden van personen met een ernstige meervoudige beperking is samen op weg zijn en gaan in de dagelijkse realiteit. Het is geen kwestie van woordelijke afspraken tussen persoon en begeleider. Het is eerder het samen tot stand brengen van gewoonten, die aangepast worden aan de actuele situatie van de dag en van de persoon (die zeer kan verschillen van moment tot moment). Het pedagogisch belang van dit proces van voortdurende begeleiding, dat zich baseert op een ruime mate van wederzijdse emotionele beschikbaarheid (De Belie, 2013), wordt vaak onderschat.

Enkele jaren geleden reikte Andreas Fröhlich ons het schema van de globaliteit van de ontwikkeling aan. Het kwam tot stand na veel zoeken en met het besef dat de ontwikkeling van een persoon toch nooit in een allesomvattend schema kan gevat worden. Het schema is echter ook dienstbaar bij het omschrijven van een belevingsmoment.

In elke gebeurtenis, in elke beleving zijn de zeven hierboven vermeldde aspecten onderling nauw verbonden aanwezig. In deze voorstelling staat begrijpen in het midden. Dat is niet altijd zo. We hebben wel de neiging om het cognitieve aspect centraal te stellen. Maar soms staat de ervaring van mens tot mens, het bewegen of nog een ander aspect centraal. Het is aan de begeleider om te zien en aan te voelen hoe de persoon dit uitdrukt. Het zal hem of haar helpen om de beleving van de persoon te delen en te bevestigen.

Laten we even stilstaan bij wat Erik De Belie omschrijft als mentaliseren: “emotioneel begrijpen van eigen gedrag en reacties van anderen ... Ik begrijp dit als een heen en weer bewegen tussen het hoofd (reflecteren en gezond verstand) en de buik (aanvoelen en intuïtie)” (De Belie, 2013 p. 63-64).

In de beleving van personen met EMB liggen hoofd en buik (begrijpen en aanvoelen) samen met nog andere aspecten dicht bij elkaar, zoals we leren uit het hierboven getekend schema van de globaliteit (Fröhlich, 2011).

De begeleider ondersteunt dit proces door in het dagelijkse contacten telkens even tijd te maken, zodat het gebeuren kan doordringen in de beleving van de persoon, heen en weer gaand tussen waarnemen, bewegen en communiceren. Veel personen met EMB hebben deze ondersteuning nodig. Zij slagen er vanuit zichzelf zo moeilijk in om de tijd en de ruimte te vinden om een gebeuren echt in zich op te nemen. Pas met onze basale ondersteuning kan de actuele beleving een bouwsteen worden van het basisvertrouwen en de persoon helpen om zich verder open te stellen voor wat hem omringt. Zo bouwt hij, in de aandachtige nabijheid van zijn begeleider, aan zijn Lichaams-Ik, aan zijn identiteit.

Mentaliseren wordt op deze manier een gedeelde ervaring. Een directe, zeer nabije communicatie met de begeleider biedt de persoon een veilige gelegenheid om een indruk, een representatie van een situatie in zich op te nemen. Die concentratie vraagt veel energie, ook

al gaat het niet gepaard met veel beweging. Sommige personen kunnen dit niet lang volhouden.

Voorbeeld met Dave.

Het is tijd om je pyjama aan te doen. Ik nader je met de tillift. Je bent wel moe maar toch nog goed wakker. Je hoort me afkomen. Wellicht zie je me ook vaag. Je verschiet niet wanneer ik je aanspreek en vervolgens mijn hand op je schouder leg. Je toont een aandachtige glimlach. Ik vermoed dat je blij bent om uit de zitschaal te komen.

Ik trek de zes lussen van je tilzak één voor één los en maak ze vast aan het juk van de lift. Ze zitten goed onder je knieën. Ik bied mijn hand aan tegen de jouwe. De jouwe heeft warmer dan de mijne. Ik voel je hand bewegen in de mijne. Weer een glimlach.

Is dit een voorbeeld van leren?

Definitie van leren uit het Handboek Neuropsychologie, Vingerhoets en Lannoo, Acco, 1998, p. 149:

Leren is het proces waardoor de mens en andere diersoorten kennis over hun omgeving verwerven. Het geheugen is het reservoir van opgedane kennis dat wordt bewaard. Terwijl de definitie van 'leren' het actieve en procesmatige aspect van het geheugen beklemtoont, wordt met de definitie van geheugen vooral het passieve en structurele karakter ervan onderstreept.

We kunnen stellen dat Dave hier leert. Hij verwerft kennis over zijn directe omgeving: de tilzak, de tillift, zijn begeleider. Er is echter meer dan dat. Hij verwerft ook kennis over zichzelf: over zijn knieën, over zijn hand en straks over zijn volledige lijf in beweging wanneer hij uit de stoel zal opstijgen.

Dave kent dit gebeuren. Hij heeft er vertrouwen in en kan er zich voor open stellen.

Hij doet meer dan ondergaan. Hij is aandachtig. Hij regelt zijn spierspanning zodanig dat hij kan volgen met gespitste oren en ogen en handen.

Hij reageert met een beweging van de hand. Dit is geen functionele beweging maar een eerder globale reactie en een direct communicatief signaal voor zijn begeleider. Dit initiatief van Dave is belangrijk omdat hij daarmee het gebeuren steviger verankert in zijn geheugen. Het is een cluster van waarnemen, bewegen en communicatie.

Om deze herinnering echt werkbaar te maken heeft Dave de actuele beleving nodig. Pas wanneer hij het opnieuw meemaakt, komt het terug in zijn bewustzijn. Zo wordt het spoor telkens sterker en groeit het vertrouwen. Dit heeft zich ingezet bij Dave, we kunnen verwachten dat hij zich een van langsom sterker beeld van deze situatie zal smeden, dat hem zal toelaten om met steeds meer vertrouwen en vrijheid te anticiperen op het verder verloop.

Verdere poging om verheldering te geven in het proces van beleven en leren of m.a.w. van beginnend bewustzijn.

We gaan te rade in het boek van Lagercrantz e.a. The Newborn Brain, chapter 23: On the emergence of consciousness.

Lagercrantz en Changeux verwijzen daarbij expliciet naar een schema van Baars over wat hij noemt 'the neuronal workspace'.

"There must be a global "space or scene" where some kind of synthesis between past, present and future takes place in a continuously changing and dynamic "flow of consciousness". (p. 377)

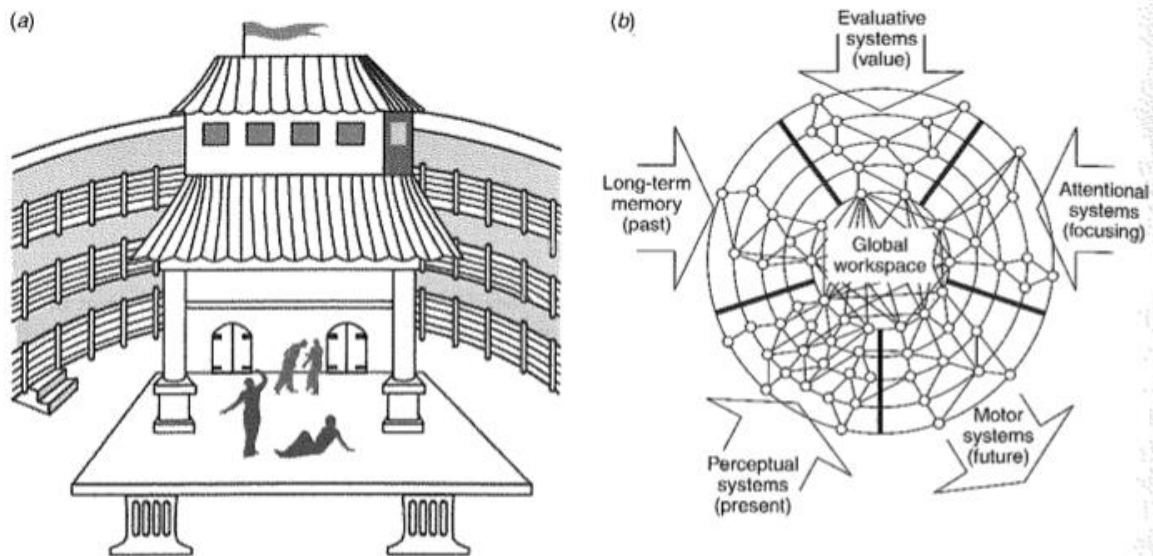

Fig. 23.1 Conscious processing is proposed to be mediated by a "neuronal workspace" made up of reciprocally interconnected neurons with long-range connections that exchange signals with automatic and nonconscious perceptual, attentional, and evaluating processors, which include long-term memories and the self (Dehaene *et al.*, 1998). A metaphor of the global workspace is a theater scene as proposed by Baars (2002). A number of events occur on the stage and other events occur behind the scenes or in the auditorium: conscious processing is assumed to be what is happening on the stage. The prefrontal cortex contributes to the neuronal workspace because of its richness in neurons with long-range axons. It contributes to the selection of what is attended and interprets it to a voluntary action. The application of this model to the newborn is discussed in this chapter.

Dit is een dynamisch schema. In de globale werkruimte is er een voortdurend samenspel van verschillende elementen.

Er is vooreerst de waarneming (perceptual systems). Een hoop prikkels bereiken de persoon. In de mate van het mogelijke slaagt hij er in om te focussen (attentional systems). Dat wil zeggen dat hij filtert en zich richt op wat voor hem op dat moment belangrijk is (evaluative systems). Hij put daarbij uit de zijn ervaring (long term memory). Dat geeft dan aanleiding tot een reactie (motor systems).

In het linker deel vinden we het beeld van een schouwburg. Het bewuste speelt zich af op scène, maar er zijn ook een hoop elementen, die zich afspelen achter de coulissen of in het publiek en die het proces van bewustwording beïnvloeden.

In de door Basale Stimulatie geïnspireerde omgang met personen met EMB pogen we om deze processen, ondanks de grote hersenschade en de daaruit voorkomende afhankelijkheid toch te laten plaats vinden.

We kennen het belang van de elementen uit de coulissen (o.a. de altijd aanwezige en veranderende invloed van de sensorische vloed: licht, geluid, temperatuur, ...). Daarom helpen we in het filteren: we zorgen voor een geschikte sensorische omgeving. We verwijderen of we verzachten prikkels, waarvan we weten dat ze de kalme aandacht van de persoon in het gedrang brengen.

Terzelfdertijd ondersteunen we de persoon met aanraking, beweging of trilling.

Voorbeeld met Laura.

Laura zit in haar zitschelp naast me in de auto. We rijden naar haar school. Bij het naderen van een verkeersdrempel verwittig ik haar en leg mijn rechterhand op haar schouder. Soms

trommel ik even discreet met mijn vingertoppen op haar sleutelbeen. We nemen de drempel en ik voel dat ze een klein beetje opspant.

“Auw, auw, auw”, zeg ik met speelse stem en geef een kleine beweging aan haar schouder.

De spanning vermindert.

De hand op de schouder van Laura ondersteunt haar in de drie grote domeinen van de Basale Stimulatie: somatisch, vibratorisch en vestibulair. Het laat haar toe om zichzelf te ervaren en van daaruit rustiger om te gaan met wat ze tegenkomt. In het voorbeeld gaat het over een verkeersdrempel, in de activiteiten van het dagelijkse leven betreft het bijv. een washand, een lepel, een stoel.

We ondersteunen de persoon in de beleving van dit alles. We nodigen hem uit te tonen hoe hij al die elementen verbindt tot een representatie. Het gaat daarbij om een complexe cluster met alle elementen van het schema van de globaliteit van Fröhlich.

De representatie van een washand is voor de persoon met EMB niet de vrij objectieve, vooral op visuele info gerichte voorstelling die wij er van gemaakt hebben. Het is een totaalervaring van een zachte, natte textuur waarmee een begeleider (hopelijk) niet te snel en duidelijk voelbaar over het lichaam strijkt. Of misschien nog adequater: een zachte, natte textuur, door een begeleider over de hand van de persoon geschoven, waarmee in een begeleide beweging over het eigen lichaam gegaan wordt.

Wij als ouder of begeleider zitten in de schouwburg: soms mee op scène, soms in het publiek, soms vooral als decorbouwer. We begrijpen het stuk niet altijd goed. Dat geeft niet.

Welwillend blijven we de hoofdrolspeler uitnodigen om zich te organiseren en te tonen.

Ik wil je 'iets' vragen.

Over welke inhoud gaat het?

We weten dat personen met EMB moeite hebben om rustig aanwezig te zijn in contact met zichzelf, met hun begeleider en met de omgeving. De redenen daarvan liggen soms vooral in henzelf (wanneer bijv. de ademhaling of de spijsvertering niet goed werkt), soms vooral in de omgeving wanneer die als een chaos ervaren wordt. Over deze dingen gaat het. Dit vormt de inhoud van de communicatie met een persoon met EMB.

Ik vraag je hoe dit nu ervaart:

- ben je nog mee, gaat het niet te snel?
- brengt het pijn of ongemak?
- weet je waar je bent?
- wat brengt je nu van je stuk?
- wat herken je?
- ...

Zoveel vragen, die in het hoofd van de begeleider spelen wanneer hij een persoon verzorgt of een activiteit aanbiedt. Het gaat niet over vroeger of over iets veraf maar over het hier en nu.

Zoveel vragen waar een begeleider geen direct antwoord op krijgt maar het antwoord vindt in het samen op weg zijn, in het delen van de beleving.

Voorwaarde is natuurlijk dat hij aandacht schenkt aan de manier waarop de persoon de activiteit meemaakt. Is hij present en alert? Richt hij zijn aandacht op het gebeuren?

Om dit precies na te gaan is het nuttig om het tempo te vertragen of om een bepaalde houding, een beweging of een contact te herhalen. Dit is de kern van de communicatie. De begeleider helpt de persoon om een bepaald aspect van een gebeuren in zich op te nemen. Terzelfdertijd ziet en voelt hij op welke manier de persoon dit doet. De beleving van het moment wordt een ervaring.

Is dat nu wel echte communicatie? Natuurlijk. Het is zeer directe communicatie. Het is niet zoeken naar woorden, die altijd maar min of meer weergeven wat ervaren wordt. In die zin is deze communicatie zeer oprecht. We krijgen geen woordelijk ja of neen maar de persoon toont in zijn gedrag hoe hij de dingen meemaakt. Dit interpreteren begeleiders en onthouden het voor de volgende keren.

Bij het interpreteren hebben begeleiders snel de neiging om gedrag in cognitieve of psychologische kaders te plaatsen. Dat is begrijpelijk omdat we als begeleider ontwikkelde mensen zijn, bij wie deze kaders belangrijke motivatie zijn voor gedrag. Personen met EMB functioneren echter vooral op basis van een lichaamsgebonden ordening van hun beleving (Timmers-Huigens, 1982). Willen we hun beleving delen en daarover akkoord gaan met hen, dan moeten we ons op hun belevingsniveau begeven. We moeten als het ware onze eigen zintuiglijke ervaring opwaarderen en onze gedachten in toom houden. Dit helpt ons om beter in te leven en uiteindelijk ook om de emotionele betekenis van het gedrag van de persoon in te schatten.

Het is een leerproces om dit als begeleider in te zien en te aanvaarden. Het vraagt geduld en oefening. Gelukkig hebben we partners in de zorg (ouders en collega's) met wie we onze interpretaties kunnen delen. En gelukkig hebben de meeste personen met EMB veel geduld met hun begeleiders om telkens weer te tonen hoe ze bepaalde activiteiten en situaties beleven.

Als besluiten een statement van Fröhlich in een artikel over de essentie van Basale Stimulatie: Basale Stimulatie verruimt de op vele domeinen gereduceerde invulling van het begrip communicatie als een zogenaamd cognitief-verbaal gestuurde interactie, naar een gevoelige waarneming van lichaamstaal en ruimtelijke organisatie. Die mogelijkheden en structuren benut Basale Stimulatie als basis om pedagogische, zorgdragende en therapeutische opdrachten en situaties interactief in praktijk om te zetten.

invitation

kom hier
dat ik aan je adem
aan je spanning voel
hoe je in je vel zit

kom hier
we dansen en struikelen samen
door de dag

kom hier
dat ik voor mijn ogen zie
in mijn handen voel
hoe jij beweegt
en ontstaat

kom hier
dat ik je loslaat

philip vanmaekelbergh